

LA DEVANTERA

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA; ESCUDILLERS BLANCHS, 8, 1er

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que a Catalunya desempenyin càrrecs públics: volem Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sinó tot lo que s' refereixi a la organizació interior de nostra terra; volem que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fallin en última instancia ls plets y causas; volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions e impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol, per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa, y establint que la reserva regional forsosea presti servey tant sols dintre de Catalunya.» (Del manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

Sempre radicals

Los refermá mes en nostre propòsit de seguir la doctrina que sempre hem defensat, lo que està passant a Irlanda. Mogut per las predicas de O'Connell bona part del poble irlandés va llançar-se a las llytats electorals; per una llarga temporada ha intervingut Irlanda en las cambras inglesas ab una respectable minoria, quina minoria fou per molt temps lo contrapés que decantà la balansa cap a los conservadors ó als liberals, equilibradas com estaban las forsas dels dos partits inglesos, los vots dels nacionalistas irlandesos podian fer y desfer ministeris, ab sa obstrucció feren impossible l'aprobació de molts lleys y pertorbaren la marxa del parlamentarisme a Inglaterra unich país ahont aquest sistema ha dat bon resultat y a la fi lo partit liberal escrigué en son programa una part de las reivindicacions que ab tanta insistencia demanava lo poble esclau. Ab tot y que n Gladstone, poltich molt mes formal que n Polavieja, defensá l' autonomia d' Irlanda á cambi de que los nacionalistas apoyessin franca y resoltament al ministeri per ell presidit, res lograren los irlandesos; sos enemics trobaren medi de desacreditar á n Parnell deixantlo anulat ensempe que dividits als nacionalistas irlandesos.

Per sort lo poble irlandés no defallí may en la llarga via de son calvari, ha conservat sempre sa llengua, malgrat las imposicions oficials que l' escloguieren de tots los actes de la vida en que té dret! Estaten intervinir; d' uns cuants anys á n' aquesta part s' han fundat escollas, s' han publicat periódichs y s' han escrit llibres en que s' usa únicament l' *erse* y la reconstitució de la llengua irlandesa es un fet.

Vingué després la guerra sud-africana y lo poble irlandés no va deixarse portar, ni un moment, per l' estúpida patrioteria, compregué que sa eterna tirana había promugut aquesta guerra ab lo sol fi de esclavitzar a altre poble, las simpatías d' Irlanda foren per lo poble boer y celebrá las victorias de las repúblicas unidas com á cosa propia y aclama als héroes *transvalenchs* com á sos propis capdills.

A Inglaterra ahont domina l' sentit práctic y sos poltichs ho son de vritat y per lo tant saben de sobres que hi molts estats qu' están gelosos de sa preponderancia y sols esperan l' ocasió de pendre revenja de las humillacions que los ha fet suirir, feu reflexionar la conducta observada per Irlanda durant aquella guerra y vengent los perills que li reportaria en cas d' una guerra ab un Estat poderos, si Irlanda continuava sa política, á la fi ha rectificat la conducta fins era seguida y Irlanda está en cami d' obtenir justicia.

Ja la Cambra dels Lords ha votat lo *Bill* per fer un empréstit de 300 millons de pessetas ab objecte d' apropiar las terras que la conquista roba als pagesos ir-

landesos per donarlas als *Land lords* y á la fi retornar a sos ligitims propietaris. Y com segons lo *Bill* qu' autorisa la espropiació la aplicació, d' aquesta llei corre á carrech de las corporacions populars de caràcter representatiu, al mateix temps qu' Irlanda recobra sos bens se li reconeix una part de sa autonomia.

Tot lo lograt fins ara es sens que ho degui als treballs de sos diputats ni á cap comissió á Londres enviada, si no á la admirable resistencia oposada al uniformisme inglés, á que ab tot y los llarchs anys d' esclavatge, ab tot y la miseria escampada arreu, ha tingut Irlanda forsas y dipers pera fundar escollas ahont difundia l' ensenyansa de llengua y d' historia patria y no va deixarse enlluernar per oripells ni glorias qu' al fi no eran sevas.

Bozzo.

L' AUTONOMIA

QUESTA paraula que abans era poch pronunciada perque expressant una idea allavores verge no era prou escayent pera posarse en boca de tothom y prostituirse en el camp de la corrupció mundanal, estava solament escrita en dues banderes d' un meteix color: en la bandera del catalanisme, que veyia en la reclamació de l' autonomia una esperansa de llibertat, y en la del partit federal, que era de tots els partits poltichs espanyols, el que mes se acostava á l' aspiració nacionalista del poble catalá. La doctrina autonomista, professada allavores per poques persones, pero d' una manera ingénua y franca, arrivá á esparverar als interessats en el régim unitari actual, els quals feren lo possible pera contrarrestar la tendencia descentralisadora; mes aquell esverament y confusió arrivá á tal punt quan la guerra de Cuba y Filipinas, que fins perseguiren la propaganda del ideal autonomista.

Y no era solament aquesta propaganda perseguida per les autoritats, sino que una gran part de nostres compatricis, inconscients per falta de lo convenient educació política, contribuía á la persecució dels patriotes catalans (!) fent aquelles manifestacions patriotes favorables á la centralisació, cantant pels carrers la marxa de Cádiz y donant moris á la confederació nort-americana pel fet de reclamar aquet poble, en nom de la civilisació, un régim expansiu pera nostres colonies. L' autonomia tenia alshores molts enemics.

Vingué l' gran terrabastall d' Ultramar, y de sopte com per art d' embruixament, cambiá radicalment, al menys en apariència, l' opinió pública. Allavores tothom se n doná, encara que massa tard, de que podien haverse evitat les guerres colonials donant á temps l' autonomia á les possessions d' Ultramar. Després alguns senyors de Barcelona, sens dupte perque s' tinguessin per savis, publicaren una derrerá d' altre una

curiosa tanda de declaracions, fentse partidaris uns de l' autonomia regional, altres de la municipal, y quasi tots d' una mena d' autonomia *sui generis* que anomenaven *descentralizació bien entendida*, es á dir, que n' hi havia pera tots els gustos. El partit carlí també, veyent la nova corrent de les idees, immediatament va secundarla, á fi de no perdre proselitjs. Y finalment, se ns presentá l' célebre Polavieja, qui després de combatre á sang y foch als autonomistes filipins, va saber corrompre als autonomistes catalans, oferintlosi un concert económic, la diputació única, descentralisació dels municipis y alguns altres retallets del programa de Manresa, lo qual doná origen á l' aparició del diari *La Veu de Catalunya*, y á la *Lliga Regionalista*, á quina entitat s' alistaren tot seguit una pila de persones que no tenint cap prestigi pera dedicarse á la política, trobaren aquí una esperansa d' obtenir càrrecs y empleus, ó actes de diputat ó regidor.

Veusaquí tota l' historia del concepte que ns ocupa.

Ara be: ¿resultat de aixó? Que l' autonomisme s' ha posat de moda; y com que tothom se vesteix amb aquesta roba tan bonica que va bé per tothom encara que sia ab mánegues amples, avuy ens trovem, al mirar l' exterior de les persones, que tothom va vestit ó disfressat d' autonomisme, sense poder distingir clarament quins son els qui van vestits ab propietat, dels qui n' van hipocritament disfressats.

Succeeix aquí igual que en els conceptes de llibertat y democracia. Si escoltem als homes, tothom es demócrata, tothom es partidari de la llibertat; pero si prescindint de les paraules observém atentament l' interior humá, salves rares excepcions en aquet país no trovém ni una cosa ni una altra.

Son molt cómodos les disfresses, y mes que cómodos útils; mes de quatre vegades una disfressa ben feta y ben dissimulada ha permés assentarse en els escaños del congrés ó en les *poltronas* de la casa comunal, ó ha sigut bona recomanació pera obtenir prebendes ó proteccions. Y al veure tan bons resultats práctichs, es comprén molt bé com molts d' aquells que abans no podien veure sens odi aqueixa vestidura tan elegant y útil, ara deixant de banda odis tontos, s' espavilen també á posarse una casaca autonomista, y á ferse ben amichs dels que la vesteixen ab propietat, perque ique dimontri! una cosa ó altra s' arreplegará. Mes ¿com s' ho podrán arreglar perque no se s' hi conegui la farsa? Molt senzill: buscarán un nom que s' hi acabi de fer mes amichs; y aixís podrán ferse seus també als catalanistes, que si aquets els ajuden, els hi serán un bon puntal. Primerament s' anomenarán *afins*, y quan hagin treballat bé la concordia de tots els elements autonomistes allavores ja tots serém *uns*; l' enlayrament dels capitosos autonomistes, dich, la salvació de Catalunya será un fet. ¿Qué s' en sembla d' aquet modo de pensar? Verdaderament es práctic.

Pero l' element catalanista (l' catalanisme pur, s' entén) ha conegut la jugada, y no vol ferse cómplice de lo que d' aixó pugui venir. Per aquet motiu, veyent que l' vestit autonomista ja se l' posa tothom, áduch sos enemics, ferámolt bé de treure'norsel, pera que nin-

gú pugui duiptar de l' honradés de son interior, y mostre tal com es.

Avants de ferho, pera tenir completa consciencia de sos actes, convé que miri bé de cap a peus a tots aquets que li volen ésser companys, que 'ls examini atentament, que aixís obrará ab tota convicció y seguretat. Donchs bé: ¿qui son tots aquets? El regionalisme y 'l federalisme que volen l' autonomia de les regions dintre del estat espanyol; el partit carlí que espera del pretendent al trono d' Espanya alguns furs y llibertats migrades; els regeneradors de l' administració que 'ns prometen pera quan siguin al poder una descentralització ben entera; y 'ls electorayres de tota mena que quan arriba 'l día de publicar els seus manifestos no 's descuyden, per afalagar a sos electors, de fer declaracions mes ó menys descentralitzadores, mes ó menys autonomistes.

¿Pot anar el catalanisme vestit igual que tors aquets elements polítics? De cap manera, per la senzill rahó de que essent ben diferent de tots ells, no pot permetre que amb ells se 'l confongui.

Pot obrar, donchs, en consciencia: que 's despulli del vestit autonomista, y mostrantse majestuosa i tal com es, que 's presenti amb un altre hàbit, transparent que no dongui lloch a duptes, pero de significació mes radical que 'l de tots aquets afins ó autonomistes de *tutí colorí*.

Lo qu' hem de fer

Sent lo catalanisme un moviment polític social que tendeix a fer reviuir lo qu' estava encarnat en nostre poble, a fer renaixer costums y usos del mateix, a lograr tinguin personalitat ben definida tots las manifestacions propies del caràcter y modo d' ésser dels catalans; tots els nostres treballs, a la forsa, han de respondre al fi per lo qual lluytem ó sia per l' autonomia de la terra en quin ventre descansen las despulles dels nostres antepassats, de nostra estimada Catalunya.

De la mateixa manera que l' historiador pera narrar ab verdadera exactitut tot quan ha succehit a la humanitat, necessita l' auxili de la Numismàtica, de l' Arqueologia, de la Paleografia, de l' Heràldica, de la Cronologia y de la Geografia; nosaltres lo mateix qu' ells, també necessitem l' auxili de la poesia, de la música, de la ciencia, en una paraula de tot quant pugui servirnos pera l' instrucció y educació tant moral com material del individu fins a lograr defensi ideals de verdadera dignificació pera l' humanitat, que tendeixin a transformar els fonaments de l' actual societat, construint en son lloch, un altre, en la que se segueixi las verdaderas petjadas qu' ha de portar als pobles pel camí del seu perfeccionament.

No es arrossegatnos en el llot de la política, volguent fer d' autòcrates, seguint viarany propis sols dels que lluytan sense cap ideal, y en cas de tenirlo es tant rastre y mesquí que ni tal nom mereix, com arribará per nosaltres el tant anyorat jorn, en que sia un fet l' autonomia de las petitas nacionalitats; sino valguentnos de las armas que tenen son lloch d' honor en el arsenal de la inteligencia, com redimirem als pobles fent que gosin sos individuos una llibertat per la qual ja fa molt temps lluytan las rasses humanas.

Ningú negará que son molts els ciutadans que creuen que la seva felicitat consisteix en que 'ls Estats tinguin per chefe, un que porti en sa testa una corona ó un gorro frigi; preocupantse ben pocs se reconeixi ó no la personalitat a las colectivitats que 'l forman; quan els fets mateixos ho demostren, el sentit comú ho dicta, la ciencia política ho afirma, que sols l' autonomia pot salvar als pobles y evita que 'ls Estats rodolin, per l' abim de la bancarrota, qu' a no impedirho una forsa major, es ahont han d' anar a caure.

El treball y el estudi dignifican als homes; la grandesa é importancia d' un poble están a la altura de son nivell intelectual y sols aixís, treballant, iustruhintnos no perdent miserablement el temps en discussions xorcas, sense exclusivismes, no expulsant a companys de causa pel sol fet de volguer seguir altres camins pera la implantació dels nostres ideals, es com podrà ser un fet l' autonomia dels pobles, l' evolució envers la verdadera dignificació de l' humanitat.

RAFAEL CAPDEVILA.

LA FARSA

Si la gent que 'ns mana desde Madrid no disposa lo contrari, el día 15 del prop vinent Novembre es l' assenyalat pera la continuació de la gran obra d' espectacle titulada «Elecciones.»

Els pseudopapòstols de tota classe d' idees ja han comensat las sevas prédicas. Senten la farula del festí: La farsa s' acostar.

Els dos mesos y mitj que faltan, serán d' agonía. El poble tornarà a aplaudir, dócilment, els conceptes enlluernadors dels redemptors de totas menas, que l' enardiran una altre volta ab paraulas revolucionarias en els meetings y ab escrits enternidors en els periódichs.

Y succehirá lo de sempre: s' ohiran viscas a la Llibertat y moris a la Reacció; y 'ls desitjos personals y egoístas serán amagats invocant la Democracia y la República y enaltint l' autonomia; y tot dihent que sols se propagan idees, s' insulará—ab més ó menos cortesia—a las personas; y 's farán elogis de la vida pública, escampant els misteris de la privada; y 'l que tinga la consciencia tacada acusará de lladre al que la tinga neta; y... Y prou, prou porqueria, que no tardará pas tant l' espectacle.

Impotents nosaltres pera evitarlo l' observarem serens desde 'l nostre lloch. Convenuts dels seus efectes perniciosos els mostrarem ab tota noblesa. Fervorosos creyents dels ideals nacionalistas, continuarem exposant, ab sinceritat, las nostres teorías, demostrant a l' hora, qu' aquells no triomfarán pas ab medis desprestigiats y desmoralizadors, sino educantnos y treballant pera educar als altres y donant a entendre als fills de Catalunya, que nosaltres sols trevallem pera redimir als pobles, y qu' es necessari preparar-se ab solides pera fer efectiu el dret a la vida que té la nostra patria.

M. J.

Per haber dit *La Publicidad* que 'n Cánovas fou la causa de «la pérdida del imperio colonial, la africanización de España y la preparación del reparto» s' han entaulat grans disputes entre aquest periódich y *La Dinastia*, surtint aquesta en defensa de qui fou son amo y senyor, apoyant sa argumentació ab citas dels idols de *La Publicidad*, los senyors Ruiz Zorrilla, Prieto y Villarreal y sobre tot una d' en Castelar que no pot ser mes sustanciosa, talment sembla feta del ventrell agraht d' un perfecte ministerial.

Nosaltres que la rahó la donaríam a un moro l' habem de dar a *La Dinastia*, los que atien als guberns del estat espanyol a la intransigencia ab l' autonomia, los que enclabrinen al poble fins a ferli perdre l' sentit comú, los qu' imposen al govern la destitució den Campos y l' nomenament del general inventor de la concentració, los autors de la frase *Tocinos-Unidos*, los que concienient amagaren las forsas que disposa ba la Unió Americana y exageraban las del estat espanyol, ab lo sol fi de preparar la *debacle* per veurer si aixís enderrocaban d' un cop la monarquia, los hereus, en fi, dels que no 's feya res perdre las colonias ab tal de salvar los principis, no poden tirar la primera pedra contra l' home que fou l' encarnació de sos ideals, l' únic home ab qui contaban pera imposar l' estúpit uniformisme que fou causa de la perdua de Cuba y Filipinas com será causa d' altres mals que sufrirá l' estat espanyol.

No pot citar *La Dinastia* cap frase ni cap article laudatori per qui fou son *ilustre jefe* degut a la ploma d' en Pi y Margall y es que l' únic polític consequent, l' home que de cor volia la salvació d' Espanya no hi combregaba ab l' uniformisme, no n' era de soldat d' en Cánovas, no hi trevallaba sols per un cambi de govern; volia cambiar tot el sistema y ab son clar criteri combaté sempre la teoria de «la última peseta y la última gota de sangre.»

Sols ell si fos viu y are nosaltres, som los únics que podem tirar la primera y las demes pedras, som los únics que podem dir ben alt, que 'n Cánovas ab son orgull, en Sagasta ab sa debilitat, los republicans unitaris ab sa ambició, los carlins ab sa complacencia y las masses neutras ab son egoisme, son responsables de tanta sang vessada y culpables de que hi hagi tanta mare endolada en aquesta Espanya víctima are y sempre d' una taifa sens entranyas que sols pensa en domi-

nar a sos semblants y pera lograrho s' arrapa al més absorbent centralisme.

Als arguments de *La Dinastia* de que en Cánovas no hi hauria anat a la guerra ab los Estats Units li dirém qu' hauria anat allí abon l' hauríem portat, igual que l' lloro del cuento, que ell fou causa aixís de la primera guerra separatista com ho fou de la segona, que l' home que tot ho sacrifica a son orgull no es cap estadista, que fou govern las dos terceras parts del temps que passá de la restauració fins a sa mort y que per lo tant es doblement culpable de la desorganización que regnaba en l' administració, com ho es de que 'ls barcos a mes de carter pedra cuan tinguessin pólvora no tenian balas, que cuant las máquinas funcionaban no tenian carbó, que cuant tenian torpedos no tenian tubos per llenarlos, que ell fou qui feu a n' en Weyler capità general de Cuba y que ab lo pretet d' una lley feta contra 'ls anarquistas nos persegui a nosaltres per que proclamabam lo respecte a la rahó y a la justicia y predicabam lo bon seny, en lo poble.

Ja hi passarà en Cánovas a l' historia tal com desitja *La Dinastia*, pero hi passarà fent de braset ab lo Comte d' Olivares; l' un lográ la separació de Portugal y l' altre la de Cuba y Filipinas y tots dos han odiat y fet tot lo mal qu' han pogut a Catalunya. Los catalans no podem perdonarlos, que 'ls perdoni Deu que sa misericordia es infinita.

CONFERENCIAS

Lo día 2 del corrent mes, en Rafel Capdevila doná en la Associació Catalanista de Premiá de Mar, la primera de la serie de conferencias que ha projectat dita entitat baix lo tema: «Lo Catalanisme y l' obrer». Comensá dihent que la missió dels catalanistas era la de sembrar per totas las encontradas la llevor nacionalista, doctrina d' amor que tendeix sempre a la armonía entre tots els catalans, més are que malas ventadas portan arreu odi y extermini sembrant la mes fonda discención entre 'ls elements productors de nostra terra: lo capital y 'l treball.

Feu notar que lo problema social, no era solsament peculiar a Catalunya sino qu' al contrari tenia caràcter universal, donchs per tot l' obrer ansia arribi lo jorn de la seva emancipació, al extrem de que sembla qu' hagin d' implantarse las doctrinas dels que sostenen, per evitar aqueix malestar, la nivellació social, cosa segons lo conferenciant, completament impossible. Després d' extendres sobre l' intensitat d' aqueixa lluyta a nostra terra, sostingué que sols lo catalanisme pot lograr lo seu millorament.

Feu esment de las bases de nostre programa que tractaban d' aqueixa cuestió, afirmitat además que si Catalunya tingués la seva autonomia, a las Corts Catalanas hi hauria representació del proletariat, y per tant, podrian dictarse las disposiciones que 's creguessin convenientes en benefici de la mateixa classe.

Lo conferenciant fou molt aplaudit.

El día 15 del corrent Agost a la nit, en Rafel Folch y Capdevila doná a Premiá de Mar una conferencia sobre 'l tema «El catalanisme mohiment avansat». Aquesta conferencia fou la segona de la tanda que d'acort ab la entitat catalanista d'aqueixa població ha organísat la Associació Popular Catalanista.

Comensá l' conferenciant sentant el veritable sentit de la paraula avansat y tot seguit entrant de plé en el desenrotll del tema, compará «l' catalanisme ab tots els par its polítics espanyols y ab els diferents moviments que en un sentit mes ó menos ampli de llibertat se manifestan a Catalunya com a enemichs del centralisme. Els partits que portan per bandera l' unitarisme, digué l' conferenciant, son els mes atrassats perque son els que menos poden respectar la llibertat individual que queda forosamente anulada essent format com es el poder del Estat per la suma dels poders individuals que 'l constituheixen. En cuan als partits d' ideals mes ó menos marcadament autonomistas, Federalisme, Carlisme, y Regionalisme demostrá l' company Folch qu' estant sota 'l nivell del Catalanisme en lo referent al seus grans d' avens; el primer al treballar per l' ideal d' Autonomia en tot l' Estat, porta la imposició de la forma de govern republicana, el Carlisme imposa aixís mateix un altre forma de govern, la Monarquia y a més el predomini de la religió catolica ab la consegüent intranzigencia religiosa; y el Regionalisme que no tre-

valla per cap forma de govern determinada y en cambi una lluyta petita d'interessos materials quin fi primordial es tant sols un millorament oportunista. El Catalanisme té sobre 'ls dos primers la ventatja de no imposar ni trevallar para cap forma de govern que ya sigui monàrquich ya sigui republicà es sempre un grau de tirania, y sobre l'últim té la ventatja del grau de noblesa de la lluyta, que no es sostinguda am defensa del interés material sino de la dignitat de Catalunya; á més de que 'l Catalanisme es mes radical que tots ells en cuan al grau de llibertat que concedeix á la colectivitativ natural. Posá de relleu el conferenciant la tolerancia del Catalanisme en religió y en política que no's troba en cap grupo polítich del Estat espanyol, y després de remarcar la seva qualitat de moviment social, acabá marcant lo qu'es tolerant el nostre moviment fins en el seu programa, ya qu's pot militar en els seus rengles existint desacort entre 'l criteri propi y lo estatutit en las bases del Catalanisme, tenint en compte qu' aquestas son programa oficial permés per la autoritat gubernativa y per lo tant fet apostat casi excludivament pera estar dintre de la legalitat.

Acabada la conferencia y á prechs de la Junta Directiva en Joseph Mallofré feu us de la paraula glosant alguns dels conceptes de la conferencia, especialment el referent á la forma de govern per la que la lluyta es sempre mesquina, insignificant, al costat de la lluyta per l'ideal de llibertat dels pobles.

Abdós disertants foren molt aplaudits.

El dia 27 del corrent el nostre estimat company de redacció en Joseph Mallofré doná en el local de «Catalunya Federal» una conferencia sobre 'l tema «Particularisme y Nacionalisme.»

Explicá detingudament lo mot «Particularisme» aixó es amor, afecció per lo particular pero que en sentit científich es l'estudi detingut, la observació constant y la experimentació, en qualsevol dels coneixements humans, de tota manifestació ja de la Naturalesa, ja dels pobles, ja del home. Probá com l'aplicació del principi particularista es el que ha donat un impuls veraderament progressiu á las Ciencias. Entrant de plé en el camp de la medicina feu una breu ressenya històrica del concepte que de la mateixa tenian en l'Antiguetat els xinos, els indis y els grechs. Demostrá l'estat enrederit de las ciencias mèdicas en aquells pobles, degut á aplicar á la mateixa l'especulació filosòfica, principis abstractes, ó cerimònias religioses.

Mes quan el pare de la Medicina, el gran Hipòcrates introduí, ab tot y no haberse sapigut sustreuresen en absolut de las clucubraciones dels metafísichs, el principi particularista, fou quan aquella ciencia progressá rapidament. Feu una calurosa apologia de la teoria celular demostrant com la célula, element primordial de vida pot tenir fins y no contant mes que de protoplasma vida independent, fent veure, ensemps, l'autonomia necessaria que posseixeixen no sols las celulas d'un ser viu sino tambe las que forman part d'un orgue qualsevol per lo diferent trevall que portan á cap y el diferent medi en que viuhén.

Citá nombrosos fets clínichs que corroboran l'excelencia del particularisme y acabá sa erudita disertació fent notar que 'l dia que 'ls lleisladors, els jutjes, els directores dels pobles tinguin un mes exacte coneixement del individu y de las colectivitats comprendrán l'absurdo d'aplicar iguals lleys, á individus y á pobles que la Naturalesa y l'ambient en que viuhén fa tant diferents.

Omplia de gom á gom el local un nombrós públich que després d' escoltar ab tota atenció al conferenciant l'aplaudi fortament.

El Sr. Mallofré fou molt felicitat.

Degut á la trascendencia del tema continuarà l' nostre company desarrollant lo dia 3 del próxim Setembre á la mateixa hora.

ENGRUNAS

No habíam quedat en que 'l torero encarnaba 'l tipo nacional? aixis, qualsevol acte polítich que fassí un dels del tipo ha de tenir immensa trascendencia pera la grandesa, integridad, caràcter, etc., etc. de la noble cion en cuyos dominios brillaba siempre el sol.

Per aixó estaban tan contents quan (segons ens con-

ta un periódich d' allende)

«En días aún muy recientes

el torero Antonio Fuentes

en no sé qué población

se declaró ante las gentes

liberal de corazón;

y al explicarse sincero

en estilo liso y llano,

pensó el notable torero

que el liberal verdadero

no es más que el republicano.»

als republicans si que 'ls habrà caygut la grossa ab tal adquisició, perxó

«Causó tal declaración

estupenda sensación

en toda la tierra hispana,

con grande satisfacción

de la grey republicana,

y ante el valiente despalnte

entusiasmada la gente,

abrió al Fuentes la fuente

de entusiasmo desbordante

por el despalnte valiente.»

L' entusiasmo creixia y en Santander

Viva Fuentes, viva Fuentes!

—gritaban allí las gentes

con entusiasmos sinceros—

vivan los buenos toreros

republicanos creyentes!»

Ja 'ns veyam la República coll avall mes joh veleidat de los humanos corazones!

«Pero, ahora, en San Sebastián,

donde unas corridas dan

á las que se invita al Rey,

mostrando todos afán

por la monarquía ley,

el torero Antonio Fuentes

«en estilo liso y llano»,

de acuerdo allí con las gentes,

en palabras reverentes

brindó un toro al soberano;

y luego al palco subió

á donde el Rey le llamó

para departir con él,

desde donde descendió

nuevamente al redondel,

convertido en influencia

ante la gran concurrencia

que al ver tales relaciones,

pensaba en la conveniencia

de sus recomendaciones!

Y fins el ministre d' Estat va acompanyar al torero. Nada, no podem menos de donar el pèsam als republicants unitaris y centralistas. Ja veuhén fins la más brillante expresióu del alma uacional se 'ls esmuny!

Donchs, si, aném depressa á la conquista moral d' Espanya. O sino fixintse com els de la meseta central ja 'ns copian certs procediments electorals molt alabats pels inventors de la teoria de la afinitat política de casa nostre.

«El Sr. Canalejas recomendará á todos los amigos políticos que en las próximas elecciones y allí donde no haya candidatos canalejistas, voten las candidaturas monárquicas más afines con sus ideas democráticas.»

Ja veuhén els progressos de la afinitat. Mes en Canalejas no podrá treurer patent d' invenció. Aquesta la donarém als aixerrits que 'ns aconsellavan votessim als candidats afins al catalanisme.

Que deyan els alarmistas que 's preparaban manifestaciones y alteración del orden público ab el consegüent seguit de tancament de portas, comissions, draps negres y Juntas de defensa si en Villaverde se mostraba reació á concedir els crèdits pera que la siempre gloriosa marina española continuase su brillante historia?

Podém respirar tranquils:

«El ministro de Marina ha dirigido un telegrama al alcalde de El Ferrol contestando á otro que recibió el mismo, notificándole que es infundada la alarma que dice existe entre los obreros del Arsenal, por temor á que se suspendan los trabajos, pues éstos se hallan asegurados por los créditos recientemente obtenidos, que son aplicables á los tres Arsenales del Estado, y no

sólo al de la Carraca como algunos han creído.»

Apa, doch, á fer com aquell que travalla mentres altres fan com aquell que mana... y tot ab calma que mentres construeixin els barcos no hi ha por ni ni del perfido mar ni dels voraces peces ni de Cavites ni Santiagos.

Han comprés may zvestés, la organizació del Estat espanyol? Perque ó es tan complicada que de qualsevol manera s' espatlla ó está en mans tan barroeras que de qualsevol manera la fan malvé. No puja cap ministeri que lo primer que 's proposa no sigui la reorganización de los servicios.

«Hoy se han remitido á la firma, los decretos reformando las Direcciones generales de Propiedades y Contribuciones.»

«El señor Gasset dió cuenta de la reorganización de servicios que proyecta en su departamento.»

«El ministro de Gracia y Justicia se ocupa en estudiar la reorganización de la secretaría de su departamento. El Sr. Santos Guzmán, creará un negociado que se encargará de la información legislativa, principalmente de la comparada, para conocer cuanto se legisla en el extranjero y cuantas obras de Derecho publiquen los pensadores de otros países. La reforma no producirá aumento de gastos.

El ministro, siguiendo los derroteros trazados por el Sr. Dato, prepara otro decreto sobre reforma penitenciaria, que en breve aparecerá en la Gaceta.»

Sempre la mateixa feyna d' en Jefá y aná cobrant sous que amb aixó si que hi tenen la ma trencada.

Días enredera el President de la Associació Popular Catalana rebé una carta del Diario de la Marina de Madrid, qu' es d' aquellas que 's portan l' oli per fora y per dintre.

Per dintre hi havia tot de conceptes enlayrats pera tocar el cor del nostre President que per lo vist el té molt dur porque 's va posar á riure. Deya 'l firmant de la carta, (l' administrador López Pérez), que confiava rebre resposta suscribintse la Popular á dit diari, atenant al seu gran amor á nuestra querida España, y atenant també á que aquet diari té per objecte llevar al convenimiento de todos la necesidad de construir una escuadra que... etc. Aixó á dintre de la carta; ya veuhén que té 'l seu grau de substancia.

Al sobre hi havia la demostració del grau d' amor á la seva Espanya d' aquets senyors del Diario de la Marina. Cualsevol calet de per aquí qu' hi cregui de bona fé ab aixó de la escuadra s' ha de gastar quinze centims si vol enviar una carta, mentres qu' aquells espavilats de Madrid fan viatjar las sevas missivas ab un senzill timbre encastat al sobre que diu: Ministerio de Marina—Correo—Gabinete particular. ¡Ah! el timbre porta dugas àncoras al mitg y va rematat per una corona, la corona hi diu bastant, pero las àncoras semblan d' aquellas de fira que hi han brodadas als vestits de las criaturas cuan las vesteixin d' home.

Sr. López Pérez: Com que també 'ns agrada estalviar quinze centims, sobre tot cuan han de servir pel Estat, li contestém desd' aquí dihentli qu' alló del Diario de la Marina no 'ns ha conveusut.

Y si té medis de deixarnos aquell timbre tambe 'n farém un nosaltres de diari com el de vostés ab la sola diferencia que será tot al revés. Nosaltres ens dedicarém á demostrar á tothom la inutilitat de la escuadra. ¿Que 's crehen que no costan poch diners els sagells del correo?

No sé Sr. López Pérez porque 'ns havia d' enviar aquell carta. Que no ho veyá qu' era feyna inútil? ¿Que 's creya que tenim pa á l' ull?

Mil mercés de tot, per aixó, que vam riure una bona estona.

Hem rebut un comunicat del company de causa senyor Durany que per falta d' espay no podem insertar. Conformes del tot ab son modo de pensar, ne parlarem en altre número.

Ha mort en Salisbury, l' ex-premier de la Gran Bretanya, el célebre polítich autor de l' anatema terrible contra las nacions moribundas.

En Bismark havia dit d' ell, qu' era «una canya

pintada de ferro», retratant, d'una manera gràfica, ab aquesta frase, la debilitat de caràcter que distingia al jefe del partit conservador anglès que tan sols demostrava energia quan lluitava en front d'Estatos menos poderosos qu'Inglaterra.

In Salisburg fou un constant enemic dels ideals nacionalistas. Ell fou qui va oposarse a l'aprobació del *Home rule* pera Irlanda, essent en Gladstone President del Concell de Ministres, combatent d'una manera ferma aquella reforma liberal i justa proposada pel Gran Vell, del qui va mostrar-se sempre l'adversari.

Darrerament, en Salisbury, va abocar a Inglaterra a cometre una de las injusticias mes grossas qu' ha vist la Humanitat, consentint y apoyant al diable d'en Chamberlain pera que provoqués aquella guerra ignominiosa contra l' admirable poble boer.

La Historia jutjarà com se mereix al destructor de de llibertat dels pobles.

S'acostan las elecciones municipales; donchs bé, preguntarán vostés, que hi van els catalanistas?

Jo dich que no, pero que com dintre 'l Catalanisme no som més que un vot els haurem de dir que sí no hi van es molt propi que hi vagin. Perque fixeutsi bé, cuan els regionalistas la tenian ben guanyada, l'henya als regionalistas; cuan la van mitj perdre tots *eran* germans, tots *eran* uns; en justa l'logica, donchs, ara que casi la tenen perduda del tot, la fusio *entre* 'ells s' imposa. ¡Miren qu' hi han tingut la mà ben trencada en això de fer solemnes planxas en la cuestio de las elecciones!

C's han fixat en aquells *eran y l' entre ells*, aixís subratllats; es perque no se 'ns confungi ab els electors; es tot lo que podém fer, perque com s' ha dit més amunt no som mes qu' un vot y la majoria electorera 'ns aclapara.

Dos anys ençà—qui ho havia de dir que 'ls electors arribessin may de la vida a ser majoria dintre del Catalanisme?—Donchs bé, ho son per obra y gracia de lo que 's pot veure d' una manera palesa ab sols recordar las últimas eleccions de diputats á Corts, vuy dir, ab sols recordar els noms dels que si n'ó van ser candidats tenían l' esperança de sêr-ho.

Aixó y no més qu' aixó.

Segons cantan els diaris els socialistes de Barcelona han acordat sumarse ab els republicans en las vinentas elecciones municipales per 54 vots contra dos. Aixis hui diuhen els diaris y ab tot jo no vuy, yo no puch creure que 'ls socialistas s' haigin capbussat de cop y volta en aquest mar de miserias de la politica. Lo que m' hauria cregut fora 'l d' haver els socialistas pres l' acord de no anar a las elecciones per 2 vots contra 54, porque jo crech q' aquesta es la veritat, porque jo crech, per lo vist, que de socialistas no més n' hi havían dos entre tots els que 's donavan aquest nom.

Lo que 'ls ha passat als socialistes es lo qu' ha passat també als catalanistes. El dia que 's feu de moda l'anomenarse catalanista, ab el nom del Catalanisme feren tota mena de bestiesas; s' ha fet de moda 'l dirse socialista y ab el nom del Socialisme s' acorda l'anar a las eleccions sumats ab els republicans.

Jo no vuy arribar á dir si suposo ó no mala fé en els
54 que digueren que sí; però una de dos, ó tenen mes
de republicans que de socialistes ó tenen mes de socia-
listas que de republicans y en tot dos casos aqueix acori-
demostra un atrás, un rebaixament de nivell al sobre-
posar la lluita mesquina á la noble lluita per un ideal.
No, no 'ls vuy suposar mala fé, però yo sé que dintre
'l Catalanisme hi han fet mes mal qu' una fura 'ls cata-
lanistas de llautó que son majoria y suposo que de so-
cialistas de llautó n' hi ha també la majoria, es á dir
no ho suposo, sino que va n' estich convenut.

¡Qu'es trist veure com se va enradera cuan mes for
sas hi han per anar endevant!

Crònica nacionalista

L' ESCANDOL HUNGARO

Veus aquí lo que la premsa europea comenta d' un quant temps en aquesta part iquin es l' origen d' aquet calificatiu? es solsament las paraulas que un diputat en ple congrés proferí després de presentar la suma de deu mil franchs á la cambra dient, «Veyeu lo que 'ls emissaris gubernamentals m' han ofert per renunciar al obstruccionisme.»

Això ha originat un cataclisme polític en aquella nació ab lo que demostran els húngaros, qu' están molt lluny de saber lo que nosaltres tenim après de memòria desde fa molt temps.

Si això hagués ocorregut, en altre cambra es mes que segü no hi hauria hagut escàndol, donchs ab una serie de discursos que haurían demostrat de pe á pa que *todos eran muy dignos y honrados* s' hauría acabat tot.

En tot las podria haberse repetit un fet consemblant el de una vegada que dos diputats al sortir de la sala s' deya «*me has dejado hecho un trapo*» a lo que contesta l' altre «*Tu no lo has hecho mal*» y junts se n'anaren ó partirse com ho bons germans lo profit alcançant gracias a la omnimoda investidura de representants del país ahont pasturan.

MACEDONIA

Las senyals que s' van exteriorisant referent a la qüestió nacionalista d' aquesta regió balkanica demostren que la lluita comença ab' veritable desesperació pug es diu hi ha l' acort de no cèdir y que la treva qu' han mantingut fins ara ha sigut sols per tenir ocasió de fer las cullitas.

L'organització interior té el propòsit de demostrar a Europa que no sols reclama la llibertat de Macedònia, sinó que també es digne d'obtenir-la i fins mereixedora d'arrebassar-la a la Turquia.

Si es mostra insensible, atacaran allavors sos interessos com carrils, bancas, etc. pero no la vida dels europeus. per aixó quant ocorregué l' atentat contra la banca Otomana advertiren al director qu' ell y sa familia se n' anés de la casa puig consideran que aquesta conducte es lo que mostra la diferencia que va dels nacionalistas macedonichs als anarquistas propiament dits.

En cas de que Europa es posi en contra seva recorreran al medi de la destrucció per la destrucció y cada any repetiran per medi de la guerra la defensa de sos drets fins á obtenir la Macedonia pe 'ls macedónichs divisa que mantindrán fins haber alcanstat la llibertat d la mort.

Tot aquest estat de cosa es verament llastimós però las circumstancias ó la política europea las hi ha portadas puig la conducta dels turchs habituats al robo, assassinat, incendi y violació ha fet acabar la paciència dels pobladors d' aqueixa terra afegintli a tot aixó l' assassinat del viceconsul rus ecescutat per un albanes per mars passat y are de poch el del cónsul del mateix Estat per un gendarme turch.

Fets aquests que demostran que si'is represen-
tans de la poderosa Rússia son tractats d' aytal mane-
ra sobre tota explicació pera comprendre com tractaran
als fills d' aqueixa terra que malmena el poder de Tur-
quia que per gendarmes té a pillets y a assessins per
soldats los que son pillos porque son pobres y assessi-
nos porque tots son una colla de pillets.

NOVAS

Lo próxim número de LA DEVANtera, corresponen-
a la primera quinzena del vinent Setembre, sortirà lo

dia 11 en lloch del 15, essent exclusivament dedicat a la memoria dels que donaren sa sanch per la llibertat de Catalunya en la trista data de 1714.

—Havem rebut una circular dels catalanistes de Guissona y rodalia, en quina se convida á tots els catalans, especialment als de las riberas de Sió y del Llobregó y de las comaladas y esquius de la Segarra, al meeting que se celebrará lo prop vinent diumenge dia 6 de Septiembre, precursor d'altres que més endavant s'efectuarán y de la constitució d'una entitat que s'adherirà á la 'Unió Catalanista'.

—Ab lo titoj de «Foch Nou» comensará á veure la llum á n' aquesta ciutat, lo dia 1.º de Setembre una revista catalana de sociologia, art y literatura.

—Lo dia 20 se reuniren los organizadors del Centre Catalanista de la dreta del Ensanche, assistinthi nombrós públich. Després d' exposar l' objecte y conveniencia de la nova entitat, s' acordá fer la inscripció de tots quants hi vulguin pertanyer, y tornarse á reunir pera la aprobació d' Estatuts y nombrament de la Junta, quina sessió tingué lloch lo dia 22, acordant batejar á dita entitat ab lo nom de «Foment Autonomista Catalá», constituint lo Concell Directiu: President, en Joseph Girona; Vis-President, Eduart Pont; Bibliotecari, Antoni Sansalvador; Tresorer, Joan Mas; Comptador, Alfons Figueras; Secretari, Joan Barbres; Vis-Secretari, Evarist Santamaría; Vocals, Albert Lleó, Antoni Claramunt, Carles Vendrell, Joan Verges, Joan Massó y Joseph Sansá.

—Lo Concell Directiu de la Associació Catalanista del Poble Sec ha quedat constituït de la següent manera: President, Pere M. Puig; Vis-president, Joseph Maleras; Secretari, Xavier Pons; Vis Secretari, Joseph Gordi; Tresorer, Isidre Riulas; Vocals, B. Pagés y Francisco Jordà.

—Per dimissió d'en Joseph Barbany, ha sigut elegit president de la Associació democràtica catalanista «Catalunya y Avant» en Joseph Pi.

OBRAS de VENDA á n' AQUESTA ADMINISTRACIÃO

	Pessetas.
<i>Compendi de Droctina Catalanista.</i>	0'15
<i>Bases de Manresa.</i>	0'10
<i>Crítica de Procediments</i> (Conferencia per En Joseph Mallofré)	0'25
<i>Lo Català i es idioma ó dialecte?</i> (per Joseph Aladern)	1
<i>Francisco Pi y Margall</i> (per F. Pujo- lá y Vallés)	0'50
<i>Fets de la Marina de Guerra Catala-</i> <i>na</i> (per F. Rodón y Oller)	0'50
<i>Cançons Populars Catalanas</i> (fullas ab tonada, lletra y notes fol-lo- riques)	una 0'10
Un tomo encuadernat amb 33 can- çons y un prólech	4
<i>Lliçons familiar de Gramática Cata-</i> <i>lana</i> (per Antoni d' Allander)	2
<i>Geografia de Catalunya</i> (per F. Flos y Calcat)	en cartró 1'50
Luxosament encuadernat en tela.	2
<i>Boira y Sol</i> (Idili poemátich per A. Bori y Fontestá)	1
<i>Novelas de «La Renaixensa»</i> (Volum I)	2
» » » » » II	2

Establiment tipogràfic de Josep ORTEGA.—S. Pau, 96.—Barcelona.

LA DEVANTERA circularà, igual que anteriorment *La Nació Catalana*, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d'exemplars, pagantlos als següents preus:

[illegible]

Barcelona: els mateixos preus, repartint-se a domicili. —Aforas de Barcelona 5 cèntims de més per cada envió d'un ó més exemplars. —Extranger: preus dobles. —S'envia un sol exemplar al qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import. —Pagaments a la bestreta: S'admeten sagells de correu y documents de fàcil cobransa. —Es lliure la reproducció dels treballs. —No s'toman els originals.